

Državno ili privatno školovanje?

U Srbiji i dalje postoje mnogi stereotipi i o privatnim i o državnim fakultetima. I dok se o kvalitetu ne može suditi upšteno, ostaje nedoumica da li se upisati na državni ili privatni fakultet.

Za PROFIT magazin govori prof. dr Marko Carić, suosnivač Univerziteta „Privredna akademija“ u Novom Sadu, dvostruki doktor nauka, dobitnik nagrade Najevropljanin 2010. godine.

Da li odaberi državni ili privatni fakultet? Šta Vi savetujete?

Svako neka odabere sam za sebe. Statusne razlike ne postoje. Ne delim fakultete na državne i privatne, već na kvalitetne i nekvalitetne.

Postoji uverenje kada se neko upiše na privatni fakultet da se automatski preplaćuje na diplomu?

To apsolutno nije tačno. Prednost privatnih fakulteta jeste što su fleksibilniji, lakše rešavaju pitanja i probleme studenata, na njima se lakše ostvaruju kontakti i realizuju odluke, otvoreniji su za saradnju i sa te tačke gledišta treba posmatrati privatne fakultete, a ne biti u zabludi i u uverenju da kad se upišeš po automatizmu i završiš fakultet.

Da li se zbog pojedinih privatnih fakulteta stavlja etiketa i na ostale?

Stavlja se, ali i među državnima postoje bolji i lošiji, pa se onda i tu može stavljati etiketa. Ne treba različite fakultete izjednačavati, bili oni privatni ili državni.

uključivanje u nauku i privredu. Na našim fakultetima studenti, pored teorijskih, stiču i praktična znanja, i zato nam je bitna i inače odlična saradnja sa bankama, sudovima, osiguravajućim kućama, javnim komunalnim preduzećima. Bez određenog znanja diploma ništa ne vredi.

Svaki fakultet ima svoju politiku, imidž, rejting i kvalitet koji se prepoznaje, bio on državni ili privatni.

Mogu li fakulteti omogućiti zaposlenje u privatnim i državnim firmama, pitanje je koje muči buduće studente, a ne da li će im fakultet pružiti potreban nivo znanja. Šta to pokazuje?

Cilj naših fakulteta je da dobijemo svršene studente spremne za polaganje pravosudnog ispita, državnog ispita, spremne za

Da li je proces akreditacije uveo red u naše visoko školstvo?

Proces akreditacije jeste uveo red u naše visoko školstvo – jasno su definisani kriterijumi, uspostavljene su kompetencije nastavnika i izvršena su usaglašavanja sa stranim planovima i programima. Komisija je za svoj rad i dostignuća dobila i međunarodna priznanja.

Naši akademci nemaju problema da nađu posao po završetku studija i to je vrlo važno.

Predloženo je pooštavanje uslova za osnivanje privatnih visokoškolskih ustanova.

Iste kriterijume treba da zadovolje i privatne i državne visokoškolske ustanove. Mi mislimo da će tržište rada prepoznati kvalitet, a ono je presudan faktor. Ako se pooštavaju uslovi, onda neka bude jednako za sve i za državne i za privatne fakultete, a ne većito da vladaju dvostruki aršini i diskriminacija.

Da li je za obrazovanje novac presudan?

I nije toliko presudan, ali je moguće da neko odustane jer nema dovoljno finansijskih sredstava da isprati ceo proces školovanja. Generalno, mislim da bi država trebalo da obezbedi i finansijsku pomoć u vidu plaćenog smeštaja za vreme studiranja, bonova za hranu u menzama i stipendija za talentovane studente, a pri tome opet mislim i na studente državnih i privatnih fakulteta.

Koji fakulteti, prema vašem mišljenju, pružaju kvalitetnije obrazovanje?

Ne treba generalizovati. Mi se trudimo da pružimo maksimum. Studenti i državnih i privatnih fakulteta treba da budu svesni da se završetkom studija ne prestaje njihovo obrazovanje, naprotiv, po mnogo čemu period učenja i borbi na tržištu tek predstoji. Na njima je da maksimalno iskoriste znanja i sposobnosti koje su poneli sa fakulteta.

Da li su reformisani nastavni planovi i programi i na koji način?

Reformisani su i to kroz proces akreditacije i usklađeni su sa stranim nastavnim planovima i programima. Velika povlastica koju mi nudimo našim studentima jeste da, kroz našu međunarodnu saradnju, završe kod nas tri godine, a četvrtu godinu u inostranstvu, ili da ovde završe osnovne studije, a master na nekom od univerziteta sa kojima imamo ugovor o saradnji.

Studenti u Srbiji su previše opterećeni. Nastavni planovi i programi nisu dovoljno reformisani, studentima je dato više nego što oni mogu da urade. U svetu se postepeno podiže težina studija i najveće opterećenje je na doktorskim studijama. Kod nas je najteže na redovnim studijama. Zbog čega je to tako?

Ne bih se saglasio sa tom konstatacijom. Teže je na doktorskim studijama. Uostalom, na doktorske studije upisuju se oni studenti koji su spremni da se bave naukom na egzaktni i pragmatičan način. Na doktorskim studijama susreću se profesori sa najvećim kompetencijama. Nivo ispitivanja nije isti jer na doktorskim studijama profesor može da te

ispituje o svemu što se učilo na osnovnim i master studijama uz literaturu koja je proširena.

Da li je potrebno da se obrazovne ustanove rangiraju po kvalitetu?

Naravno da je potrebno i u zemlji i u inostranstvu. Kriterijumi moraju biti jasno precizirani i na osnovu egzaktnih činjenica treba rangirati fakultete da ne bi došlo do neke zloupotrebe i pogrešnog tumačenja ili neobjektivnosti.

Koliko ste zadovoljni nastavnim programom vaših fakulteta?

U potpunosti smo zadovoljni. Studijski programi sačinjavani su precizno, koncizno i dugo jer smo ih poredili sa onima na fakultetima u EU i u okruženju. A sve to da bi se našim studentima otvorila vrata i izvan granica naše zemlje.

Kakvu perspektivu imaju studenti Vašeg fakulteta?

Mi se trudimo da studenti sa našeg fakulteta izađu zadovoljni, sa osećanjem da su na fakultetu mnogo toga naučili, da su pored teorijskih stekli i praktična znanja i da su isprofilisali sebe, stekli neophodan kvantum znanja i postali sigurni čime žele da se bave, da li naučno-istraživačkim radom i daljim usavršavanjem kroz posrediplomske studije ili advokaturom, sudstvom, poslovanjem, bankarstvom u zemlji i inostranstvu itd.

Evropska komisija (EK) objaviće 2014. godine prvu rang-listu univerziteta u Evropi, na kojoj će mogućnost da se nađu u tom društvu imati i univerziteti iz Srbije.

Odlično. Jedva čekamo.

U poređenju sa drugim evropskim univerzitetima, srpski su na vrhu liste po starosti predavača. I dok, primera radi, na univerzitetu u Danskoj 60 odsto nastavnika ima između 35 i 40 godina, kod nas je 60 odsto profesora starije od 50 godina. Prosečna starost naših profesora je 55 godina, mnogi su na kraju karijere, pa se na pojedinim fakultetima već hvataju za glavu jer nisu obezbeđeni nastavnici.

Smatramo da kvalitet i znanje profesora nemaju veze sa godinama. Sa godinama se stiče iskustvo. Prava ustanova jeste spoj mladosti i iskustva, što je kod nas slučaj. Mi vodimo računa o nasleđnicima. Kod nas na fakultetima nastavni kadar ima od 30 do 70 godina.

Kakva je budućnost obrazovanja u našoj zemlji?

Mi smatramo da nas čeka svetla budućnost i da treba da se napravi veća i bolja ponuda zanimanja kako se ne bi svi upisivali na iste fakultete. Menja se vremena, pa i zanimanja koja su atraktivna i mi zato stalno širimo dijapazon smerova. Trudimo se da kroz prezentacije po srednjim školama približimo različite oblasti, da svako prepozna svoja interesovanja, afinitete i ciljeve.

Da li mislite da je potrebna korenita promena obrazovnog sistema?

Obrazovni sistem se upravo sada menja, a promene su skoro i završene. Stari planovi i programi više i ne funkcionišu. ▣

Milovan Jovanović